

Advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport
Kernenergiecentrale Dodewaard

3 maart 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Kernenergiecentrale Dodewaard/
[Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht:
Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-477-5

Trefw.: milieu-effectrapportage; Dodewaard/ kernenergiecentrales;
Dodewaard.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan de Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE

uw kenmerk
E/EE/KK/9205453

uw brief
23 december 1992

ons kenmerk
U148-93/Mo/ab/475-35

onderwerp
Advies voor richtlijnen
kernenergiecentrale Dodewaard

doorkiesnr.
030 - 347 650

Utrecht,
3 maart 1993

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor de kernenergiecentrale te Dodewaard. Overeenkomstig artikel 7.14, eerste lid van de Wet Milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage aan.

Voor een overzicht van de inhoud van het advies verwijs ik u naar de samenvatting waarin de belangrijkste punten van het advies bijeen zijn gebracht. Daarnaast vraag ik uw aandacht voor de volgende punten.

De Commissie legt in haar advies het accent op de voorgenomen, nog aan te brengen wijzigingen in de centrale en op de tot op heden aangebrachte wijzigingen die momenteel niet vergund zijn, en waarvoor op 23 december 1992 een ontwerp-gedoogbeschikking ter visie is gelegd. De Commissie beschouwt in haar advies dit totaal van wijzigingen als de voorgenomen activiteit. De vergunde activiteiten komen naar de mening van de Commissie in het MER wel aan de orde, voor zover de momenteel niet vergunde activiteiten daarop van invloed zijn.

De Commissie wijst erop dat juist bij maatschappelijk gevoelige activiteiten zoals het bedrijven van kerncentrales, m.e.r. een belangrijke rol kan vervullen in een goede voorlichting van het publiek. Alleen heldere, geobjectiveerde voorlichting kan een goede basis zijn voor een zinvolle maatschappelijke discussie, gevolgd door besluitvorming over dergelijke activiteiten. Met dit doel voor ogen kan het nodig zijn in het MER meer informatie te bieden dan strikt noodzakelijk is voor de besluitvorming.

ir. K.H. Veldhuls,
voorzitter werkgroep m.e.r.
Kernenergiecentrale Dodewaard

In afschrift aan: Ministerie VROM, Ministerie SoZaWe, Ministerie V&W

**Advies voor richtlijnen
voor de inhoud
van het milieu-effectrapport
Kernenergiecentrale Dodewaard**

Advies op grond van artikel 7.14, eerste lid van de Wet milieubeheer voor richtlijnen voor inhoud van het milieu-effectrapport Kernenergiecentrale Dodewaard,

uitgebracht aan de Minister van Economische Zaken door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

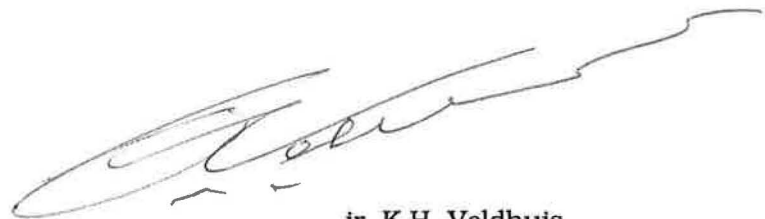
de werkgroep m.e.r. Kernenergiecentrale Dodewaard

de secretaris

drs. S.A.A. Morel

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 2 maart 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	4
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	5
3. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	6
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
4.1 Algemeen	7
4.2 Het nulalternatief	7
4.3 Het nulplusalternatief	8
4.4 De voorgenomen activiteit	9
4.4.1 Te gedogen wijzigingen	9
4.4.2 Voorgenomen wijzigingen	10
4.5 Uitvoeringsalternatieven	10
4.6 Meest milieuvriendelijk alternatief	11
5. BESTAANDE TOESTAND EN TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELINGEN	12
5.1 Algemeen	12
5.2 Bestaande toestand van het milieu: huidige situatie	12
5.3 Theoretische beginsituatie van het milieu	13
5.4 Autonome ontwikkelingen	13
6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	14
6.1 Algemeen	14
6.2 Specifieke vragen ten aanzien van milieugevolgen	14
7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	15
8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	16
9. EVALUATIE ACHTERAF	16
10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	17
11. SAMENVATTING VAN HET MER	18

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag, waarin de Commissie in de gelegenheid gesteld wordt om advies uit te brengen.
2. Bekendmaking van de start van de procedure
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

De N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) heeft het voornemen een aantal wijzigingen aan te brengen in de kernenergiecentrale, die moeten leiden tot een verhoging van de veiligheid van de centrale. Voor deze wijzigingen is een vergunning vereist inzake de Kernenergiewet (Kew), artikel 15b. Voor de niet m.e.r.-plichtige onderdelen van de centrale is tevens een vergunning vereist inzake de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Het doel van dit advies van de Commissie is de milieuaspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Probleemstelling en doel (hfdst. 2)

De probleem- en doelstellingen zullen een onderbouwing moeten geven van de geselecteerde voorgenomen wijzigingen van de centrale en van de reeds aangebrachte, te gedogen wijzigingen die tezamen door de Commissie worden beschouwd als de m.e.r.-plichtige voorgenomen activiteit. Het betreft probleemstellingen en doelen met betrekking tot de veiligheid van de centrale.

Te nemen en eerder genomen besluiten (hfdst. 3)

Beschreven zal moeten worden:

- ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld en volgens welke procedures deze besluiten worden genomen;
- welke bestaande regelgeving, overheidsbesluiten e.d. randvoorwaarden stellen aan de te nemen besluiten beïnvloeden;
- welke besluiten later nog moeten worden genomen om het project ten uitvoer te kunnen brengen.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hfdst. 4)

Naar de mening van de Commissie zijn de volgende alternatieven, waaronder de voorgenomen activiteit, in het MER te onderscheiden:

- het **nulalternatief** (zie §. 4.2):
de bedrijfssituatie conform de vigerende vergunningen, gebaseerd op het veiligheidsrapport van 1967 en de overige tot de vergunning van 1968 behorende documenten. Feitelijk is dit de momenteel bestaande bedrijfssituatie, zónder de momenteel niet vergunde, te gedogen wijzigingen die zijn aangebracht.
- het **nulplusalternatief** (zie § 4.3):
de momenteel bestaande bedrijfssituatie, waarbij inbegrepen de in de vernietigde vergunning toegestane, thans te gedogen, wijzigingen:
 - de toepassing van maximaal 164 splijtstofelementen in de kern;
 - het voorhanden hebben van ontladen mengoxide-splijtstofstaven in het splijtstofopslagbassin;

- niet vergunde verschillen met het oorspronkelijke veiligheidsrapport (1967). Deze verschillen zijn weergegeven in bijlage 1 bij de aanvraag van de gedoogbeschikking.
- het **voorkeursalternatief** (de voorgenumen activiteit) zie § 4.4): de momenteel bestaande bedrijfssituatie (i.c. het nulplusalternatief), inclusief de voorgenumen wijzigingen (zie § 4.4. Deze wijzigingen zijn onder andere:
 - extra redundantie voor de noodkoeling en de noodstroomvoorziening;
 - gebruik van het brandblussysteem als reserve voor de koeling van de kern;
 - aanpassing van het reactorbeveiligingssysteem;
 - bescherming tegen ernstige omgevallen, zoals een afblaas mogelijkheid voor het insluitsysteem en een controlepaneel voor ernstige ongevalsituaties;
 - verbetering van de ventilatie en brandpreventie;
 - bescherming tegen externe invloeden.
- **uitvoeringsalternatieven** (zie § 4.5): voor de hierboven genoemde onderdelen van het voorkeursalternatief kunnen uitvoeringsalternatieven worden geformuleerd.
- het **meest milieuvriendelijke alternatief** (zie § 4.6): dit alternatief is samengesteld uit de denkbare uitvoeringsmodaliteiten van het voorkeursalternatief met de laagste milieurisico's.

Van de emissies en veiligheidsaspecten van het voorkeursalternatief, de uitvoeringsalternatieven en het meest milieuvriendelijke alternatief zullen in het MER *milieugevolgen* moeten worden beschreven (zie hoofdstuk 6.). Emissies en veiligheidsaspecten van het nulalternatief en het nulplusalternatief vormen de basis voor de beschrijving van de *referentiesituaties* van het milieu, waarmee de milieugevolgen moeten worden vergeleken. Deze referentiesituaties zijn de *theoretische beginsituatie* van het milieu, behorend bij het nulalternatief (zie § 4.2 en 5.3) en de *huidige situatie* (bestaande toestand) van het milieu, inclusief de autonome ontwikkeling, behorend bij het nulplusalternatief (zie § 4.3 en 5.2).

Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling (hfdst. 5)

De beschrijving van activiteit en alternatieven is in het MER de basis voor de beschrijving van de volgende milieusituaties:

- de *huidige situatie* (bestaande toestand) van het milieu, inclusief de autonome ontwikkeling. Deze milieusituatie gaat uit van de momenteel bestaande bedrijfssituatie (het nulplusalternatief) en is de belangrijkste referentiesituatie voor de milieugevolgen van het voorkeursalternatief, de uitvoeringsalternatieven en het meest milieuvriendelijke alternatief;

- de *theoretische beginsituatie* van het milieu. Deze milieusituatie heeft betrekking op de bedrijfssituatie conform de vigerende vergunningen. Deze milieusituatie is een referentiesituatie voor het nulplusalternatief, en heeft als doel inzicht te geven in hoeverre de reeds doorgevoerde, te gedogen wijzigingen hebben geleid tot veranderingen in de (potentiële) milieugevolgen van de centrale.

De bestaande milieutoestand en de autonome ontwikkeling dienen te worden beschreven voor zover dit van belang is voor de voorspelling van de milieugevolgen van de voorgenomen wijzigingen en de alternatieven daarvoor.

Gevolgen voor het milieu (hfdst. 6)

Bij de beschrijving van de milieugevolgen van de alternatieven zal naar de mening van de Commissie de nadruk dienen te liggen op een zoveel mogelijk kwantitatieve beschrijving van de milieugevolgen van de voorgenomen wijzigingen en alternatieven daarvoor onder normale omstandigheden, bij storingen en bij buiten ontwerp ongevallen.

Vergelijking van de alternatieven (hfdst. 7)

De milieugevolgen van de verschillende alternatieven zullen met elkaar en met de autonome ontwikkeling van het milieu moeten worden vergeleken.

Leemten in kennis, evaluatie achteraf (hfdst. 8 en 9)

Het MER moet de geconstateerde leemten in kennis, en de relevantie ervan voor de besluitvorming, aangeven. Aangezien de inrichting reeds in bedrijf is, kunnen beschikbare evaluatie- en onderzoeksresultaten betrokken worden bij de samenstelling van het MER en bij de keuze voor (aanvullende) mitigerende maatregelen.

Vorm en presentatie, samenvatting van het MER (hfdst. 10 en 11)

De Commissie doet enkele aanbevelingen voor de vorm en de presentatie van het MER. De samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk en voor een breed publiek toegankelijk, de inhoud van het MER weer moeten geven.

1. INLEIDING

De N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN) heeft het voornemen een aantal wijzigingen aan te brengen in de kernenergiecentrale. Deze wijzigingen hebben gemeen dat zij gericht zijn op een verhoging van de veiligheid van de centrale. Voor deze wijzigingen is een vergunning vereist inzake de Kernenergiewet, artikel 15b. Voor de niet m.e.r.-plichtige onderdelen van de centrale is tevens een vergunning vereist inzake de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Het milieu-effectrapport (MER) wordt niet alleen opgesteld voor de wijzigingen die in de toekomst nog zullen gaan plaatsvinden. Ook de sinds de oprichting van de centrale aangebrachte wijzigingen maken deel uit van de m.e.r., voor zover daarvoor geen vergunning van kracht is. Voor deze al uitgevoerde m.e.r.-plichtige wijzigingen is geen vergunning meer aanwezig sinds de vernietiging op 29 mei 1992 door de Raad van State van de in 1988 verleende kernenergiewet-vergunning.

De Commissie legt in haar advies het accent op de nog aan te brengen wijzigingen in de centrale en de tot op heden aangebrachte wijzigingen waarvoor geen vergunning van kracht is, en waarvoor op 23 december 1992 een ontwerp-gedoogbeschikking ter visie is gelegd. De Commissie beschouwt in haar advies de nog niet vergunde en de voorgenomen wijzigingen van de centrale als de voorgenomen activiteit. De m.e.r.-plicht heeft dan ook geen betrekking op de oprichting en de activiteiten die in eerdere verleende, onherroepelijke vergunningen zijn geregeld. De vergunde activiteiten komen naar de mening van de Commissie in het MER wel aan de orde, voor zover de niet vergunde activiteiten daarop van invloed zijn.

Bevoegd gezag voor de Kernenergiewet-vergunning zijn de ministers voor Economische Zaken (coördinatie), Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Bevoegd gezag voor de vergunning inzake de Wet verontreiniging oppervlaktewateren is de Minister van Verkeer en Waterstaat.

De startnotitie is bekend gemaakt op 23 december 1992 (zie bijlage 2). Per brief van 23 december 1992 (zie bijlage 1) is de Commissie voor de m.e.r. gevraagd advies over de richtlijnen uit te brengen. De samenstelling van de werkgroep die het advies heeft opgesteld is weergegeven in bijlage 3. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie". Met dit advies beoogt de Commissie de milieuaspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven.

De inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 4), zijn in dit advies in beschouwing genomen. Voor zover de reacties betrekking hebben op milieuaspecten van de activiteit die in het MER aan de orde moeten komen, zijn ze middels voetnoten in het advies verwerkt.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Naar de mening van de Commissie is de hoofddoelstelling van de activiteit de veiligheid van de centrale op een niveau te brengen dat zoveel als redelijkerwijs mogelijk voldoet aan de laatste inzichten op het gebied van de nucleaire veiligheid. In dit kader worden veiligheidsstudies uitgevoerd die leiden tot een veiligheidsconcept, het uitgangspunt voor de selectie van voorgenomen wijzigingen in de centrale. Naar de mening van de Commissie zal het MER onder andere aan de volgende aspecten aandacht moeten besteden:

- welke veiligheids-, risico- of andere doelstelling(en) worden met de voorgenomen activiteit beoogd (veiligheidsconcept)? Omdat niet alle onderdelen van de voorgenomen activiteit in technische zin onderlinge samenhang vertonen, kan worden overwogen probleem- en doelstellingen te formuleren per cluster mogelijke wijzigingen:
 - wijzigingen van de installatie, gericht op het voorkómen, c.q. beter beheersen van relevant geachte ongevalssituaties (onder andere de wijzigingen a, b, c en f op pagina 21 van de startnotitie, en de wijzigingen die nog voortkomen uit de veiligheidsstudies);
 - wijzigingen van de installatie, gericht op een beperking van de externe gevolgen van relevant geachte ongevalssituaties (onder andere de wijzigingen d en e op pagina 21 van de startnotitie, en de wijzigingen die nog voortkomen uit de veiligheidsstudies);
 - overige wijzigingen van de installatie (toename van het aantal splijtstofelementen, opslag van mengoxide splijtstofstaven en de verschillen tussen enerzijds de huidige bedrijfssituatie en anderzijds het veiligheidsrapport van 1967 en de overige tot de vergunning van 1968 behorende documenten).
- welke overwegingen en ervaringen in de centrale in Dodewaard en elders hebben geleid tot de wijzigingen? Vragen die hierbij aan de orde komen zijn:
 - op grond van welke argumenten, uit oogpunt van veiligheid en milieu, is men tot de selectie van de voorgenomen en reeds aangebrachte wijzigingen gekomen?
 - welke andere, mogelijk verdergaande, alternatieve voorzieningen zijn in dit selectieproces afgevalen, en op grond van welke argumenten uit oogpunt van milieu?

- welke technische, operationele en/of bedrijfseconomische beperkingen hebben hierbij een rol gespeeld?

Probleem- en doelstelling alsmede de gekozen oplossingen zullen ook toegelicht moeten worden tegen de achtergrond van de levensduur van de centrale.

3. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

In het MER moet worden aangegeven ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld en door welke overheidsinstantie(s) deze besluiten zullen worden genomen. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en volgens welk tijdplan dit geschiedt.

Het MER zal moeten aangeven volgens welke procedures tot de reeds aangebrachte wijzigingen is besloten, wat de huidige juridische status is van deze wijzigingen en wat de positie van deze wijzigingen is in de m.e.r.-procedure.

Het MER dient te beschrijven welke beleidsvoornemens, normen, internationale verdragen en de zich ontwikkelende veiligheidsinzichten hebben (gehad) op de voorgenomen activiteit en de uitgevoerde selectie van alternatieven. Behalve de in de startnotitie genoemde beleidsvoornemens, vergunningen, wetten en andere documenten, kunnen onder andere een rol spelen:

- het Non-Proliferatie Verdrag;
- Beveiligingsrichtlijnen kerninstallaties (1975);
- NMP-plus;
- Vervolg-notitie 'Nota Omgaan met risico's van straling (5-2-1993).

Toetsingscriteria die van betekenis zijn, zoals algemeen geaccepteerde milieu- en stralingsnormen, streef- en richtwaarden, moeten in het MER worden besproken.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen*".

4.1 Algemeen

Naar de mening van de Commissie zijn de volgende alternatieven in het MER te onderscheiden, als basis voor het beschrijven van (potentiële) emissies en veiligheidsaspecten¹:

- het **nulalternatief** (zie § 4.2);
- het **nulplusalternatief** (zie § 4.3);
- het **voorkeursalternatief** (de voorgenomen activiteit) zie § 4.4);
- **uitvoeringsalternatieven** (zie § 4.5);
- het **meest milieuvriendelijke alternatief** (zie § 4.6).

Van de emissies en veiligheidsaspecten van het voorkeursalternatief, de uitvoeringsalternatieven en het meest milieuvriendelijke alternatief zullen in het MER *milieugevolgen* moeten worden beschreven (zie hoofdstuk 6.). Emissies en veiligheidsaspecten van het nulalternatief en het nulplusalternatief vormen de basis voor de beschrijving van de *referentiesituaties* van het milieu, waarmee de milieugevolgen moeten worden vergeleken. Deze referentiesituaties zijn de *theoretische beginsituatie* van het milieu, behorend bij het nulalternatief (zie § 4.2 en 5.3) en de *huidige situatie* (bestaande toestand) van het milieu, inclusief de autonome ontwikkeling, behorend bij het nulplusalternatief (zie § 4.3 en 5.2).

4.2 Het nulalternatief

Het nulalternatief is de bedrijfssituatie conform de vigerende vergunningen, gebaseerd op het veiligheidsrapport van 1967 en de overige tot de vergunning van 1968 behorende documenten. Feitelijk is dit de momenteel bestaande bedrijfssituatie, zónder de momenteel niet vergunde, te gedogen wijzigingen die zijn aangebracht sinds 1968.

Uit de beschouwingen in het MER, onder andere met betrekking tot veiligheid, zal moeten blijken of het nulalternatief beschouwd kan worden als reëel alternatief. Indien het nulalternatief geen reëel alternatief is, dient dit alternatief alleen als basis voor de beschrijving van de *theoretische beginsituatie* van het milieu (zie § 5.3).

¹ De Commissie constateert dat in de inspraakreacties (met name de reacties 1 en 2 in bijlage 4) een bredere invulling aan de te beschouwen alternatieven is gegeven dan in dit advies.

4.3

Het nulplusalternatief

Het nulplusalternatief is het voortzetten van de momenteel bestaande bedrijfssituatie inclusief de te gedogen wijzigingen. De te gedogen wijzigingen betreffen de toepassing van maximaal 164 splijtstof-elementen in de kern, het voorhanden hebben van ontladen mengoxide splijtstofstaven in het splijtstofopslagbassin en de verschillen met het veiligheidsrapport van 1967 en met de overige tot de vergunning van 1968 behorende documenten. Deze verschillen zijn aangegeven in in bijlage 1 bij de aanvraag voor de gedoogbeschikking. Op dezelfde wijze als bij het nulalternatief zal het MER moeten duidelijk maken in hoeverre het nulplusalternatief een reëel alternatief is. In ieder geval is de momenteel bestaande bedrijfssituatie het uitgangspunt voor het beschrijven van de *huidige situatie* (bestaande toestand) van het milieu, inclusief de autonome ontwikkelingen (zie par. 5.2). De Commissie merkt hierbij op dat de autonome ontwikkeling normaal gesproken uitgaat van het nulalternatief. Bij deze m.e.r.-procedure betreft het nulalternatief de bedrijfssituatie van vele jaren geleden. Voor het doel van deze m.e.r. acht de Commissie het realistischer en zinvoller het nulplusalternatief te hanteren als basis voor de autonome ontwikkeling.

De volgende aspecten van de bestaande bedrijfssituatie behoeven naar de mening van de Commissie met name aandacht, waarbij het accent dient te liggen op de aspecten die in relatie staan tot de voorgenomen wijzigingen:

- een beknopte beschrijving van de te gedogen wijzigingen, waarbij inzicht wordt gegeven in het veiligheidsverhogende karakter van het totale pakket van te gedogen wijzigingen;
- een opsomming van de bij de kerncentrale aanwezige radioactieve stoffen en materialen. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen stoffen die kunnen bijdragen tot het stralingsniveau buiten de centrale, respectievelijk stoffen en materialen die zouden kunnen bijdragen tot gasvormige of vloeibare emissies buiten de centrale;
- een beschrijving van de denkbare 'lekwegen' - naar bodem, water en lucht in de omgeving van de centrale - waarlangs de boven bedoelde radioactieve stoffen zouden kunnen worden geëmitteerd;
- een globale beschrijving van de veiligheidsvoorzieningen waarmee onbedoelde en/of ongecontroleerde emissies van radioactieve stoffen worden voorkómen of beperkt. Te denken is hierbij aan veiligheidsvoorzieningen die gericht zijn op:
 - de beheersing en beperking van normale bedrijfsemissies;
 - het voorkómen of beheersen van ongevalssituaties die tot radioactieve emissies zouden kunnen leiden;
 - de beperking van de radiologische gevolgen van ongevalssituaties;
 - de vaststelling - op of buiten het terrein van de kerncentrale - van de radiologische gevolgen van externe lozingen;

- een beschrijving van de wijze waarop de juiste toepassing van deze veiligheidsvoorzieningen en de navolging van de hiermee verband houdende voorschriften door het betrokken reactorpersoneel wordt verzekerd;
- een beschrijving - naar aard en omvang - van de radioactieve emissies die onder normale bedrijfsomstandigheden kunnen worden verwacht. Geef een overzicht van de emissies die in de voorafgaande bedrijfsperiode van de kernenergiecentrale hebben plaats gevonden.
- een beschrijving - naar waarschijnlijkheid, aard en omvang - van de radioactieve lozingen die onder ongevalsomstandigheden denkbaar zijn. Daarbij dient aangegeven te worden welke ongevalssituaties maatgevend zijn voor de meest ongunstige lozingssituaties. Hierbij kan verwezen worden naar de resultaten van de (probabilistische) veiligheidsanalyses die uitgevoerd zijn voor de kernenergiecentrale. Een samenvatting van de belangrijkste analyseresultaten kan in het MER worden opgenomen²). Geef hierbij een overzicht van de (eventuele) abnormale emissies tijdens de voorgaande bedrijfsperiode van de centrale.

Ten aanzien van de probabilistische veiligheidsanalyse (PSA³) acht de Commissie het gewenst de volgende aspecten in het MER te bespreken:

- een algemene beschouwing over wat een PSA is;
- doelstelling en afbakening van de veiligheidsstudie;
- beschrijving van de toegepaste methodieken;
- een indicatie van het gewicht van de factoren menselijk handelen en techniek in de analyseresultaten van de PSA;
- een argumentatie van de voorgestelde wijzigingen en van het *niet* treffen van bepaalde maatregelen, in het licht van de resultaten van de PSA;
- terugkoppeling van de voorgestelde activiteiten op de analyseresultaten.

4.4 De voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit betreft het realiseren van een aantal nieuwe wijzigingen die de veiligheid van de centrale verder dienen te verhogen, inclusief de te gedogen wijzigingen (i.c. het nulplusalternatief).

4.4.1 Te gedogen wijzigingen

De Commissie is van mening dat het niet zinvol is voor de te gedogen wijzigingen afzonderlijk alternatieven te formuleren. Het MER zal ten

² Zie ook inspraakreactie 8, bijlage 4.

³ Een belangrijk onderdeel van de veiligheidsanalyses voor de centrale is de Probabilistic Safety Assessment (PSA; probabilistische veiligheidsanalyse) voor de huidige configuratie van de centrale en voor de centrale inclusief de beoogde wijzigingen.

aanzien van de te gedogen wijzigingen naast de beschrijving ervan voornamelijk dienen aan te geven:

- met welk doel zij zijn uitgevoerd;
- wat de invloed ervan is geweest, of kan hebben, op:
 - de waarschijnlijkheid, c.q. de beheersbaarheid van ongevals-situaties;
 - de normale bedrijfsemissies;
 - de (relevant geachte) ongevalsemissies.

4.4.2 Voorgenomen wijzigingen

De startnotitie geeft aan dat onder andere de volgende wijzigingen onderzocht zullen worden:

- extra redundantie voor de noodkoeling en de noodstroomvoorziening;
- gebruik van het brandblussysteem als reserve voor de koeling van de kern;
- aanpassing van het reactorbeveiligingssysteem;
- bescherming tegen ernstige omgevallen, waaronder een afblaas-mogelijkheid voor het insluitsysteem en een controlepaneel voor ernstige ongevalsituaties;
- verbetering van de ventilatie en brandpreventie;
- bescherming tegen externe invloeden.

Deze en alle overige m.e.r-plichtige voorgenomen wijzigingen zullen in het MER beschreven moeten worden. Aandachtspunten hierbij zijn:

- een technische omschrijving van de wijziging en de inpassing in de reactorsystemen, zodat de verschillen met de momenteel bestaande bedrijfssituatie duidelijk worden;
- de doelstelling van de (clusters van) wijzigingen, waarbij de rela-tie wordt gelegd met de resultaten van de uitgevoerde veiligheids-en risicostudies;
- het te verwachten effect van de wijzigingen op:
 - de waarschijnlijkheid, c.q. de beheersbaarheid van ongevals-situaties;
 - de normale bedrijfsemissies;
 - de (denkbare) ongevalsemissies.

Hierbij kan een samenvatting gegeven worden van de resultaten van de Probabilistic Safety Assessment (PSA) voor de gewijzigde cen-trale, niveau 1 (systeem-analyse) en niveau 2 (bronterm-analyse).

4.5 Uitvoeringsalternatieven

In hoofdstuk 2 (probleemstelling en doel) en in paragraaf 4.3 (het nulplusalternatief) is aangegeven dat de keuze voor de in beschouwing genomen wijzigingen van de centrale in het MER moet worden onderbouwd. In het hoofdstuk 'uitvoeringsalternatieven' zullen de onderzochte uit-voeringsalternatieven gemotiveerd moeten worden, waarbij vooral de milieu-argumenten aandacht verdienen.

Uitvoeringsalternatieven hebben betrekking op de onderdelen van de voorgenomen wijzigingen van de centrale. Het doel van het onderzoeken van deze alternatieven is na te gaan of verdere vermindering van emissies en verhoging van de veiligheid mogelijk is.

De volgende aandachtspunten acht de Commissie van belang:

- een onderbouwing en een beschrijving van de uitvoeringsalternatieven die in aanmerking genomen zijn om het gestelde doel, verhoging van het veiligheidsniveau van de centrale, te bereiken;
- een onderbouwing van het voorkeursalternatief dat gekozen is uit de uitvoeringsalternatieven;
- een beschrijving van de effecten van deze alternatieven op de in § 4.3 genoemde veiligheidsaspecten en op de normale bedrijfsemissies en de (denkbare) ongevalsmissies.

4.6 Meest milieuvriendelijk alternatief

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Voor iedere voorgenomen wijziging kan een meest milieuvriendelijk uitvoeringsalternatief worden ontwikkeld. De combinatie van meest milieuvriendelijke uitvoeringsalternatieven voor de voorgenomen wijzigingen, indien technisch realiseerbaar zonder strijdigheden, resulteert in een meest milieuvriendelijk alternatief voor de voorgenomen activiteit. Dit alternatief heeft de laagst mogelijke emissies en veiligheidsrisico's voor de omgeving. Het toepassen van de "best-technical-means" dient bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief centraal te staan. Het MER zal moeten aangeven wat de toegevoegde waarde van het meest milieuvriendelijke alternatief is in verhouding tot de voorgenomen wijzigingen, wat betreft:

- de waarschijnlijkheid, c.q. de beheersbaarheid van ongevalssituaties;
- de normale bedrijfsemissies;
- de (relevant geachte) ongevalssituaties.

De Commissie sluit niet uit dat bij de selectie van in aanmerking te nemen wijzigingen (zie hoofdstuk 2.) alternatieve wijzigingen zijn afgevallen die in aanmerking komen voor een meest milieuvriendelijk alternatief. Indien niet deze alternatieve wijzigingen maar uitsluitend uitvoeringsalternatieven voor de geselecteerde wijzigingen worden beschouwd, dient het MER dit te onderbouwen.

De afwegingen die bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief gemaakt worden tussen (het voorkomen van) de verschillende vormen van milieubelasting, dienen in het MER duidelijk toegelicht te worden.

5. **BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELINGEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.*"

5.1 **Algemeen**

De Commissie onderscheidt twee *referentiesituaties* voor de vergelijking van de milieugevolgen van de voorgenomen wijzigingen en alternatieven daarvoor:

- de *huidige situatie* (bestaande toestand) van het milieu, inclusief de autonome ontwikkeling. Deze milieusituatie gaat uit van de momenteel bestaande bedrijfssituatie (het nulplusalternatief) en is de belangrijkste referentiesituatie voor de milieugevolgen van het voorkeursalternatief, de uitvoeringsalternatieven en het meest milieuvriendelijke alternatief;
- de *theoretische beginsituatie* van het milieu. Deze milieusituatie heeft betrekking op de bedrijfssituatie conform de vigerende vergunningen. Deze milieusituatie is een referentiesituatie voor het nulplusalternatief, en heeft als doel inzicht te geven in hoeverre de reeds doorgevoerde, te gedogen wijzigingen hebben geleid tot veranderingen in de (potentiële) milieugevolgen van de centrale.

Het studiegebied voor de m.e.r. omvat het te beschouwen terrein van de inrichting en de omgeving daarvan, voorzover zich daarin aantoonbare veranderingen ten gevolge van het project in het milieu kunnen voordoen. Per milieuaspect en -compartiment (lucht, bodem, e.d.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. In het MER moet het studiegebied duidelijk omschreven worden. Gedetailleerde kaarten en een duidelijke overzichtskaart zijn van belang.

5.2 **Bestaande toestand van het milieu: huidige situatie**

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling en de vergelijking van de milieugevolgen van de alternatieven voor de voorgenomen wijzigingen in de centrale. Het gaat dus niet om een volledige inventarisatie, maar om een gerichte inventarisatie ten behoeve van de besluitvorming over de voorgenomen wijzigingen. Indien het MER bijvoorbeeld aantoont dat de voorgenomen wijzigingen geen invloed hebben op emissies naar een bepaald milieucompartiment, kan dit compartiment ontbreken in de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu wordt uitgegaan van de emissies die bij de normale bedrijfsvoering in de

momenteel bestaande bedrijfssituatie optreden (zie § 4.3). De inventarisatie van de bestaande toestand van het milieu moet vooral betrekking hebben op gevoelige gebieden in het studiegebied. Deze dienen onder vermelding van aard, omvang, aantal, plaats en afstand tot de centrale te worden aangegeven op kaart. Gevoelige objecten kunnen zijn:

- woongebieden;
- landbouwgebieden;
- flora, vegetaties en levensgemeenschappen in natuurgebieden;
- waterwinningen.

Bij de beschrijving dient onder andere aandacht te worden besteed aan:

- huidige stralings- en besmettingsniveaus⁴] (wordt voldaan aan de huidige normen voor de toegevoegde stralingsbelasting van omwonenden?);
- bodem- en grondwaterkwaliteit;
- de waterkwaliteit, nabij lozingspunt(en) ten aanzien van relevante parameters.

5.3 Theoretische beginsituatie van het milieu

In kwalitatieve en zo mogelijk kwantitatieve zin kan het MER aangeven welke relevante ontwikkelingen in de toestand van het milieu zijn opgetreden na het aanbrengen van de te gedogen, niet vergunde wijzigingen in de centrale. De bedoeling hiervan is aan te kunnen geven in hoeverre de inmiddels aangebrachte, te gedogen wijzigingen van invloed zijn geweest op de ontwikkeling van de kwaliteit van het milieu.

5.4 Autonome ontwikkelingen

Onder de autonome ontwikkeling van het studiegebied wordt de ontwikkeling bedoeld in de situatie waarin verdere wijzigingen in de centrale niet worden aangebracht (het nulplusalternatief). De beschrijving van de autonome ontwikkeling zal vooral dienen als referentiekader voor de gevolgen voor het milieu en de onderlinge vergelijking van de voorgenomen wijzigingen, de uitvoeringsalternatieven en het meest milieuvriendelijke alternatief.

Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling behoren, indien relevant, ook de mogelijke effecten te worden betrokken van inmiddels voltooide of nog lopende activiteiten (ook die van andere bedrijven indien relevant), alsmede van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien, dat zij zullen worden uitgevoerd.

4 zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

6.1 Algemeen

De milieugevolgen zullen per alternatief verschillen. Zowel positieve als negatieve gevolgen voor het milieu dienen in het MER te worden beschreven.

Milieugevolgen worden onderzocht bij normaal bedrijf, bij storingen en bij ontwerp ongevallen en bij buiten ontwerp ongevallen.

De te verwachten effecten dienen steeds te worden gerelateerd aan de huidige situatie en de te verwachten ontwikkeling van het milieu. Ook dienen de milieugevolgen te worden gerelateerd aan de kaders, normen en streefwaarden van het ruimtelijk en milieubeleid.

De PSA-studie voor de centrale inclusief de beoogde wijzigingen is een belangrijk uitgangspunt voor de beschrijving van de milieugevolgen. Waar mogelijk moeten milieugevolgen kwantitatief beschreven worden⁵] (zie ook de laatste alinea in hoofdstuk 8.).

6.2 Specifieke vragen ten aanzien van milieugevolgen

- Het MER dient te beschrijven wat de te verwachten milieugevolgen zullen zijn van de voorgenomen wijzigingen. Hierbij wordt uitgegaan van de eerder beschreven gevolgen van de voorgenomen wijzigingen en alternatieven daarvoor op de normale bedrijfsemissies, resp. de denkbare ongevalssituaties van de reactor. Bij de beschrijving wordt ingegaan op de aspecten die zijn beschreven in § 5.2. Bij gevolgen voor de volksgezondheid is onderscheid te maken in individuele en groeps-risico's⁶];
- Het MER dient aan te geven op welke modellen en methoden en op welke uitgangspunten t.a.v. relevante omgevings- en klimaatparameters voorspellingen zijn gebaseerd. De spreiding en variatie in effecten ten gevolge van wisselende milieucondities en/of operationele condities van de reactor dienen voor belangrijke effecten zo mogelijk door overschrijdingskansen of andere kwantitatieve grootheden te worden gekarakteriseerd.

5 zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

6 Zie ook inspraakreactie 8, bijlage 4.

7.

VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieugevolgen van de onderzochte alternatieven moeten in relatie worden gezien met de autonome ontwikkeling van het milieu. Normen en streefwaarden van het milieubeleid, en voor zover beschikbaar randvoorwaarden vanuit ruimtelijke ordening, moeten worden beschouwd als toetsingskader. Het tabellarisch aangeven van de milieugevolgen per aspect en per alternatief biedt een goede basis voor een onderlinge vergelijking van de alternatieven.

Aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- een beschouwing over de mate waarin de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt zijn doelstelling te kunnen verwezenlijken;
- een vergelijkende beschouwing over de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en de daarbij in het geding zijnde aspecten;
- een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieuaspect, waarbij afweging van ongelijksoortige milieuaspecten dient te worden vermeden.

8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER dient aan te geven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd, evenals de reden waarom en de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming. Informatie die voor de besluitvorming essentieel zal zijn, zal met prioriteit moeten worden geïdentificeerd. Daarbij kunnen ook worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- onzekerheden over de emissies/stralingsniveaus;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

Indien in dit stadium van de m.e.r. een volledig kwantitatieve benadering van milieugevolgen niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de gedetailleerde engineering van de voorgenomen wijzigingen van de centrale nog niet voltooid is, dient dit duidelijk in het MER te worden aangegeven. In dat geval zal het MER duidelijk moeten maken welke rol het evaluatieprogramma voor de activiteit kan spelen bij een verdere kwantificering van milieugevolgen.

9. EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Een conceptevaluatieprogramma kan in het MER reeds worden beschreven.

Aangezien de inrichting reeds in bedrijf is, kunnen beschikbare evaluatie- en onderzoeksresultaten betrokken worden bij de samenstelling van het MER en bij de keuze voor (aanvullende) mitigerende maatregelen.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

De rol van m.e.r. in de besluitvorming over een voorgenomen activiteit maakt het noodzakelijk dat het MER toegankelijk en begrijpelijk is voor een breed samengesteld gezelschap van betrokkenen: besluitvormende organen, adviserende deskundigen en insprekers⁷]. Elk van deze doelgroepen moet uit het MER de relevante informatie kunnen afleiden en wel zodanig, dat men deze informatie ook kan hanteren en desgewenst verifiëren. Dit stelt hoge eisen aan de presentatie van het MER. In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd en voor alle betrokken partijen toegankelijk moeten zijn. In het MER dient te worden ingegaan op de bij derden levende vragen omtrent het project, zoals die in het kader van de inspraak naar aanleiding van de startnotitie naar voren zijn gekomen. Te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, behoren te worden vermeden. Belangrijke keuzes, gemaakt tijdens de opstelling van het MER, dienen duidelijk naar voren te komen. Indien bij de opstelling van het MER is afgeweken van de richtlijnen, dient dit duidelijk en gemotiveerd te worden aangegeven;
- de situering van de inrichting in de omgeving, en het studiegebied zullen met behulp van overzichtskaarten op de juiste schaal moeten worden gepresenteerd;
- het is wenselijk het MER zo beknopt mogelijk van opzet te houden en het te voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting. Van belang zijnde leemten in kennis dienen ook in de samenvatting te worden weergegeven;
- het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens die de conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen niet in het MER zelf te vermelden, maar zulke informatie in bijlagen op te nemen;
- achtergrondgegevens die noch in het MER zelf, noch in de bijlagen worden opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden. In het MER en in eventuele bijlagen dient ernaar te worden verwezen;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn in verband met de leesbaarheid van belang;
- het MER dient bij voorkeur te worden opgebouwd volgens de volgorde zoals aangegeven in artikel 7.10, lid 1 van de Wet Milieubeheer.

7 Zie ook inspraakreactie 8, bijlage 4.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Het verdient daarom bijzondere aandacht. In de samenvatting moet kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER worden weergegeven. Omdat het vaak om een grote hoeveelheid informatie gaat, is de presentatie van de gegevens van groot belang. Waar mogelijk, en in ieder geval bij de vergelijking van de diverse alternatieven, kan gebruik worden gemaakt van diagrammen, tabellen, figuren, kaarten of eventueel een planeffectenmatrix. Hierbij dient er voor gewaakt te worden te veel informatie in een figuur of tabel weer te geven.

De samenvatting dient de belangrijkste elementen van het rapport te presenteren:

- motivering van het belang van het voornemen;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;
- beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf);
- zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten op het milieu van de verschillende alternatieven;
- vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van de normen en uitgangspunten van het milieubeleid;
- de belangrijkste leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport
Kernenergiecentrale Dodewaard

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 december 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van Economische Zaken

Aan
de Commissie voor de Milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
Ingekomen	24 DEC. 1992
Nummer	3675-92
Deziner	475-12n2
Kopie naar	Mo-8c-pres-bibl

Datum
23 DEC. 1992

Uw kenmerk

Ons kenmerk
E/EE/KK/92095453

Bijlage(n)
1.

Onderwerp

Vergunningverlening Dodewaard; startnotitie milieu-effectrapportage

Mede namens de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Verkeer en Waterstaat alsmede de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur deel ik u het volgende mede.

Bij brief van 30 november 1992 heeft de N.V. Gemeenschappelijke Kern-energiecentrale Nederland (GKN) mij een startnotitie toegezonden ter inleiding van de milieu-effectrapportage inzake de wijziging van de kernenergiecentrale te Dodewaard. Het bevoegd gezag dient thans richtlijnen te geven voor het maken van het milieu-effectrapport.

Ik doe u hierbij een exemplaar van deze startnotitie toekomen. Ik stel het op prijs indien ik overeenkomstig artikel 41n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne uw advies mag ontvangen over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Binnenkort zal de officiële bekendmaking in de media plaatsvinden. Door ter inzage legging bij zowel de departementen van EZ, VROM en SZW als bij de gemeentehuizen van: Dodewaard, Beuningen, Druten, Echteld, Kesteren en Valburg en de bibliotheek van het provinciehuis van Gelderland, stel ik een ieder overeenkomstig artikel 41n, derde lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne in de gelegenheid opmerkingen te maken over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Bezoekadres

Doorkleefnummer

Telefax

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30

Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon 070 3788911
Telefax 070 3474081

Telex 31098 ecza nl
Telegramadres ecza gv

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Ministerie van Economische Zaken

Per gelijke post heb ik ook de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Gelderland van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de Regionaal Inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne voor Gelderland en het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling een exemplaar van de startnotitie gezonden.

De Minister van Economische Zaken
voor deze:

drs. H.F.G. Geijzers
directeur Elektriciteit

04.02.04.15

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 249 d.d. 23 december 1992

INSpraak MET HET OOG OP RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORT VOOR DE AANVRAAG VAN DE N.V. GEMEENSCHAPPELIJKE KERN- ENERGIECENTRALE NEDERLAND (GKN) OM EEN VERGUNNING VOOR HET WIJZIGEN VAN HAAR KERNENERGIECENTRALE

De Minister van Economische Zaken maakt, mede namens de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Verkeer en Waterstaat alsmede de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur bekend dat GKN het voornemen heeft haar kernenergiecentrale te Dodewaard te wijzigen. Daarvoor is een vergunning op grond van de Kernenergiewet nodig en ook zal de huidige vergunning voor de lozing van huishoudelijk afvalwater en koelwater worden geactualiseerd. Het vergunningverlenend gezag bestaat v.w.b. de Kernenergiewet uit EZ, VROM, SoZaWv en WVC, en v.w.b. de WVO uit V&W. Bij de vergunningverlening zal de procedure van Hoofdstuk 3 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne doorlopen worden. De inspraak zal ook betrekking hebben op het milieu-effectrapport dat bij de vergunningaanvraag moet worden ingediend.

Doel van de voorgenomen activiteit

Het doel van de voorgenomen activiteit is het aanbrengen van een aantal wijzigingen in de kernenergiecentrale die zullen leiden tot een verhoging van de veiligheid van de centrale.

Aard en omvang van de voorgenomen activiteit

Op basis van een inventarisatie overweegt GKN de volgende wijzigingen in de installatie:

- Extra redundantie voor de noodkoeling en de noodstroomvoorziening;
- Gebruik van het brandblussysteem als reserve voor de koeling van de kern;
- Aanpassing van het reactorbeveiligingssysteem;
- Bescherming tegen ernstige ongevallen, waaronder een afblaasbaarheid voor het insulatiesysteem en een controlepaneel voor ernstige ongevalsituaties;
- Verbetering van de ventilatie en brandpreventie;
- Bescherming tegen externe invloeden.

Het betreft hier maatregelen, waarvoor in het op te stellen veiligheidsrapport en het milieu-effectrapport door GKN een nadere invulling gegeven zal moeten worden.

In het milieu-effectrapport zullen door GKN zowel de milieuhygiënische gevolgen van de voorgenomen activiteit als van de bestaande situatie beschouwd moeten worden.

De procedure voor het maken van een milieu-effectrapport is gestart met deze publicatie. Binnen drie maanden hierna zullen de betrokken ministers richtlijnen vaststellen waaraan het milieu-effectrapport moet voldoen. In deze periode is er gelegenheid voor inspraak en komt een commissie van deskundigen (Commissie MER) met een advies voor de richtlijnen. Ook worden drie wettelijke adviseurs in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen: de Regionaal Inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne voor Gelderland, de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Gelderland van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling.

Inspraak

Iedereen heeft de gelegenheid om binnen de hierna genoemde termijn opmerkingen te maken met het oog op de door de betrokken ministers op te stellen richtlijnen.

Van 24 december 1992 t/m 31 januari 1993 ligt de startnotitie van 9.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 16.30 uur ter inzage op de volgende plaatsen:

- de bibliotheek van het Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 151 te Den Haag;
- de bibliotheek van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijnstraat 8 te Den Haag;
- de bibliotheek van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Anna van Hannoverstraat 4 te Den Haag;
- de gemeentehuizen van Dodewaard, Beuningen, Druten, Echteld, Kesteren en Valburg;
- de bibliotheek van de provincie Gelderland, Huis der Provincie, Markt 11 te Arnhem.

Schriftelijke reacties naar aanleiding van de startnotitie kunnen t/m 31 januari 1993 worden ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-Generaal voor Energie, Postbus 20101, 2500 EG Den Haag, onder vermelding van: Richtlijnen m.e.f. Dodewaard.

Ministerie van Economische Zaken

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland (GKN)

Bevoegd Gezag: de Ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Verkeer en Waterstaat en de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Het ministerie van Economische Zaken treedt op als coördinerend bevoegd gezag

Besluit: vergunningverlening inzake de Kernenergiewet (Kew) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo)

Categorie Besluit m.e.r.: 22.5

Activiteit: Het doel van de voorgenomen activiteit is het aanbrengen van een aantal wijzigingen in de kernenergiecentrale te Dodewaard die moeten leiden tot een verhoging van de veiligheid van de centrale zodanig, dat deze voldoet aan de laatste, internationaal erkende, inzichten op het gebied van de nucleaire veiligheid.

Stand van zaken: In 1968 is een Hinderwet vergunning verleend voor het oprichten, in werking treden en in werking houden van de kernenergiecentrale Dodewaard. In 1970 is deze omgezet in een vergunning inzake de kernenergiewet. Sindsdien zijn vele wijzigingsvergunningen verleend. In 1988 is een Kernenergiewet-vergunning verleend die tot hoofddoel had de bestaande vergunningen in één vergunning samen te brengen. Op 29 mei 1992 werd de betreffende vergunning door de Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State nietig verklaard omdat de procedure van hoofdstuk 3 in de Wabm niet is toegepast. Als gevolg van deze uitspraak van de Raad van State zijn de vergunningen van 1968 en de nadien verleende wijzigings- en uitbreidingsvergunningen weer van toepassing. Op 23 december 1992 is een ontwerp-gedoogbeschikking ter visie gelegd. Deze gedoogbeschikking is nodig om de centrale, inclusief een aantal sinds de inbedrijfstelling uitgevoerde wijzigingen, in bedrijf te kunnen houden. De m.e.r.-procedure heeft betrekking op de te gedogen wijzigingen en op het aanbrengen van een aantal wijzigingen. De m.e.r.-procedure is gestart op 29 december 1992 door bekendmaking van het voornemen in de Staatscourant. Bij brief van 23 december 1992 is de Commissie gevraagd een advies voor richtlijnen voor het MER uit te brengen. Op 26 februari 1993 is een conceptadvies voor de richtlijnen besproken met initiatiefnemer en bevoegd gezag. Op 3 maart 1993 bracht de Commissie het advies voor richtlijnen uit.

Samenstelling van de werkgroep:

ing. W.G. Been

dr. C.E. Rasmussen

ir. R.J. Swanenburg de Veije

ir. K.H. Veldhuis(voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. S.A.A. Morel

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cle. m.e.r.
1.	930126	Stichting Greenpeace Nederland	Zeist	930127
2.	930129	Stichting Natuur en Milieu	Utrecht	930129
3.	930119	T. Hendriks	Millingen a/d Rijn	930202
4.	9301--	Milieugroep Meerssen	Meerssen	930202
5.	930129	Ministerie Verkeer en Waterstaat, Directoraat-Generaal Rijkswater- staat, RIZA	Lelystad	930203
6.	930201	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, directie LNO provincie Gelderland	Arnhem	930212
7.	930129	G.D. Vink	Utrecht	930212
8.	930211	Inspectie van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Gelderland	Arnhem	930215